

О Б Щ И Н А О М У Р Т А Г

7900 Омуртаг, ул. "Александър Стамболийски" № 2А, тел.0605/6-20-08;6-23-11
E-mail: kmet@omurtag.egov.bg www.omurtag.bg

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ОМУРТАГ ЗА 2025 ГОДИНА

Настоящият годишен отчет е изготвен в изпълнение на Програмата за опазване на околната среда на Община Омуртаг и има за цел да представи напредъка по реализираните дейности и постигнатите резултати през 2025 г.

Програмата за околна среда на Община Омуртаг е разработена на основата на принципите на устойчивото развитие, превенцията, приоритетното предотвратяване на замърсяването, опазването на природните ресурси и отговорното управление на отпадъците. Основна нейна цел е подобряване качеството на живот на населението чрез осигуряване на чиста и здравословна околна среда, съхраняване на природните ресурси и създаване на условия за устойчиво развитие на територията на общината.

Общинската програмата за опазване на околната среда (ОПООС) на община Омуртаг е разработена на основание чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на околната среда. Принципното право за приемане на стратегии, прогнози, програми и планове по въпроси от местно значение, включително опазване на околната среда, е дадено на Общинските съвети с чл. 21, т. 12 от същия закон (ЗМСМА).

Основен приоритет – управление на отпадъците

Водещ приоритет в програмата е управлението на отпадъците, което заема централно място в екологичната политика на Община Омуртаг. Това е обосновано както от значението на сектора за опазване на околната среда, така и от ключовата роля на общината като собственик на Регионалното депо за неопасни отпадъци – Омуртаг, което обслужва няколко общини на регионален принцип.

Съгласно изискванията на ЗУО, общините включени във всеки от регионите, определени с НПУДО 2009-2013 г., създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от Регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъците.

В изпълнение на това, на 25.02.2011 г. е учредено **Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Омуртаг**, включващо общините Омуртаг, Котел, Антоново и Върбица. Председател на сдружението е кметът на Община Омуртаг, а членове – кметовете на Общините Котел, Антоново и Върбица.

Целта на сдружението е взаимно подпомагане между общините при третирането на отпадъците им. Чрез използването на едно общо депо от участващите в региона общини се цели намаляване на разходите по експлоатацията на съществуващите депа и намаляване на вредното им въздействие върху компонентите на околната среда.

Общината следва визия за устойчиво управление на отпадъците, насочена към предотвратяване на тяхното образуване, увеличаване на повторната употреба и рециклирането и намаляване на депонираните количества.

В тази връзка е предвидено реализирането „Регионален център за временно съхранение, третиране, оползотворяване и рециклиране на твърди битови, строителни, разделно събрани рециклируеми, био и биоразградими зелени отпадъци на общините от РСУО – Омуртаг“. Този обект представлява ключов елемент от бъдещата система за устойчиво управление на отпадъците

в региона и ще допринесе за изпълнение на националните и европейските цели за кръгова икономика.

Като първи етап в реализацията на тази визия през 2025 г. е постигнато споразумение за партньорство между общините – членове на РСУО – Омуртаг за участие в проект:

„Изграждане на регионална система за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци на територията на РСУО – Омуртаг“, по процедура № BG16FFPR002-2.003 „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ по Приоритет №2 „Отпадъци“ на Програма „Околна среда“ 2021–2027 г.

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и национално съфинансиране. За изпълнението му е сключен Административен договор за безвъзмездна финансова помощ (АДБФП) между Община Омуртаг и Министерството на околната среда и водите (МОСВ). Съгласно условията на проекта, инвестицията ще бъде експлоатирана съвместно от общините – членове на РСУО – Омуртаг, съобразно нейното предназначение и в интерес на регионалната система за управление на отпадъците.

Новосъздадената система ще включва инсталация за компостиране с минимален капацитет 2,852 тона годишно, използваща технология „биореактор с въртящ се барабан“. За ефективно разделно събиране на биоразградими отпадъци, проектът предвижда закупуване на 468 контейнера, всеки в вместимост с 1.1 куб.м., като ще бъдат разположени на ключови локации във всички населени места на територията на Регионална система за управление на отпадъците (РСУО)- регион Омуртаг.

Успешното изпълнение на проекта ще се реши един от основните проблеми на територията РСУО – Омуртаг, свързан с високия процент депонирани биоразградими отпадъци в региона. С изграждането на инсталацията за компостиране ще се удължи експлоатационния живот на Регионално депо за неопасни отпадъци – Омуртаг чрез значително намаляване на годишни количества депонирани отпадъци. Социално-икономически ползи от изпълнението на проекта са насочени към подобряване на качеството на околна среда за жителите на четирите общини, чрез намаляване на свързаните с депонирани на отпадъци вредни емисии. Ще бъде поставен нов тип услуга в управлението на отпадъците за жителите, бизнеса и обществени институции в Омуртаг, Котел, Върбица и Антоново. Предвидения срок за изпълнение на дейността е 30 месеца.

Регионално депо – Омуртаг е планирано за етапно изграждане и експлоатация чрез оформянето на три клетки. Изградени са клетка №1 и клетка №2. Клетка №1 е закрыта и рекултивирана и в момента се експлоатира само клетка №2. Действащата клетка е с малък остатъчен капацитет, по данни от геодезическото заснемане на оператора на депото се очаква да бъде запълнена до 2027 г.

За експлоатацията на РДНО — Омуртаг са изградени КПП, електронна автомобилна везна, административно-битова сграда, водоснабдяване чрез външен напорен тръбопровод, който се захранва с вода от резервоар с вместимост 100 м³, електроснабдяване от изграден за целта мачтов трафопост, които ще се използват и за бъдещата експлоатация на клетка №3.

Дейностите по стопанисване, експлоатация и мониторинг на инсталацията след проведени обществени поръчки, въз основа на писмен договор са възложени: от 08.11.2023 г. – на „Мит и ко“ ЕООД, ЕИК: 200021701.

Депонирането на отпадъци се осъществява по утвърдена технология, определена с План за експлоатация на депото, обхващащ подготвителни работи, последователност на изграждане на отпадъчното тяло по работни площадки, организация на работа, техническа обезпеченост и др. Определеният с комплексното разрешително максимален капацитет на инсталацията е посочен в

Производствен капацитет на Регионално депо – Омуртаг

Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Омуртаг, Котел, Върбица и Антоново	Проектен капацитет (тона)	Продължителност на експлоатация	Остатъчен капацитет към 31.12.2024 г. (тона)
Клетка № 1		11 г. (2008 - 2019 г.)	
Клетка № 2		в експлоатация от 2019 г.	278
Клетка № 3		не е изградена	—
Общо:			278

С проекта за изграждане на новата Клетка 3 се предвиждат промени спрямо основните характеристики на Клетка 3 :

Капацитетът на клетка 3 за депониране на отпадъци съгласно работния проект за изграждането ѝ, е увеличен, следствие разширяване площта за изграждане на клетката (изменение в ПУП-План за застрояване и промяна на линията на застрояване на 3 метра от границата на имота на депото и изграждане на нов ретензионен басейн за филтрационни води в съседния имот 53 535.260.451 по КККР на гр. Омуртаг). Брутният обем на клетка 3 169 518 м³, а нетният обем след изваждане обема на изолационни , дренажни, рекултивационни и др. пластове е 133 557 м³. капацитетът на Клетка 3 е 166 946 тона.

Организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци
Събирането и транспортирането на битовите отпадъци в община Омуртаг се извършва организирано на базата на добре изградена система.

От 2014 г. в организираната система са включени всички населени места на общината – гр. Омуртаг и 41 села, т.е. 100%.

С цел оптимизиране честотата и маршрутите за събиране и транспортиране на отпадъците, със Заповед на Кмета, в общината са определени два района:

I район – гр. Омуртаг, имоти в регулация и извън регулация на населеното място;

II район – териториите, включени в регулационните граници на всички останали селища в община Омуртаг → села с организирано събиране и транспортиране на БО: Беломорци, Българаново, Великденче, Величка, Веренци, Веселец, Висок, Врани Кон, Голямо Църквище, Горна Хубавка, Горно Козарево, Горно Новково, Горско Село, Долна Хубавка, Долно Козарево, Долно Новково, Звездица, Зелена Морава, Змейно, Илийно, Камбурово, Кестеново, Козма Презвитер, Красноселци, Могилец, Обител, Панайот Хитово, Паничино, Петрино, Плъстина, Птичево, Пъдарино, Първан, Рътлина, Станец, Тъпчилещово, Угледно, Царевци, Церовище, Чернокапци.

Периодичност на събиране и извозване на БО

Събирането и транспортирането на битовите отпадъци се извършва от Община Омуртаг, за което тя притежава Регистрационен документ №15-РД-360-00 от 31.08.2015 г., издаден от РИОСВ-Шумен по реда на ЗУО.

Община Омуртаг работи основно по определен график. Същият се актуализира ежегодно и се утвърждава със Заповед на Кмета на Общината (Заповед № 498/10.10.2024 г.). Извозване се извършва и извън от определените графици – при конкретна заявка от Община Омуртаг и кметствата, при пролетни и есенни почиствания и др. кампании. Оптималната организация на работа се обуславя от предварително определени маршрути, диференцирани за всеки район и

дефинирани с брой съдове за битови отпадъци. Границите на районите и честотата на извозване на сформираните битови отпадъци за гр. Омуртаг са 8 пъти на месец, а за селата 2 пъти на месец.

Таблица. 2 Периодичност на извозването на отпадъците по райони е следната:

РАЙОН	Тип съдове за БО			
	Контейнери тип „Бобър“ – 1100 л	Кофи тип „Мева“ – 110 л	Пластмасов контейнер с плосък капак 1100л.	Пластмасова кофа на колела-120 л.
I район	8 пъти месечно	8 пъти месечно	8 пъти месечно	8 пъти месечно
II район	2 пъти месечно	2 пъти месечно	2 пъти месечно	-

Използвани съдове и техника за събиране и извозване на БО

Видът и броят на необходимите съдове за събиране на отпадъците е в зависимост от населеното място, броя жители, начин на събиране (смесено, разделно) и периодичността на транспортиране.

В община Омуртаг се използват следните по вид съдове за събиране на БО:

- Контейнери тип „Бобър“ – 1100 л;
- Кофи тип „Мева“ – 110 л;
- Пластмасов контейнер с плосък капак - 1100л.
- Пластмасова кофа на колела -120 л.

За поставяне на съдовете за БО, в град Омуртаг са изградени бетонирани площадки (в междублоковите пространства) и джобове на тротоарите по главните улици.

Повечето фирми, организации, учреждения, заведения и домакинства са осигурени с необходимия брой съдове за събиране на БО, съобразно приетата организация за сметосъбиране и сметоизвозване.

Броят на съдовете за смесени битови отпадъци по видове и по населени места е показано в таблица 2. по-долу:

Таблица 2. Брой съдове за СБО по населени места

№	Населено място	Брой жители ¹	Тип съдове за събиране на СБО			
			Контейнери тип „Бобър“ 1100 л	Кофи тип „Мева“ 110л	Пластмасов контейнер с плосък капак 1100л.	Пластмасова кофа на колела-120 л.
1.	гр. Омуртаг	8388	11	59	388	537
2.	с. Беломорци	561	10	115	20	
3.	с. Българаново	133	6	35	3	
4.	с. Великденче	278	9	51	5	
5.	с. Величка	298	10	106	4	
6.	с. Веренци	306	7	17	7	
7.	с. Веселец	85	2	0	3	
8.	с. Висок	216	8	39	3	
9.	с. Врани Кон	572	7	50	5	

1	с.ГолямоЦърквище	202	3	50	7	
1	с. Горна Хубавка	258	10	50	7	
1	с. Горно Козарево	150	5	6	5	
1	с. Горно Новково	166	4	16	2	
1	с. Горско Село	100	1	5	1	
1	с. Долна Хубавка	170	4	41	3	
1	с. Долно Козарево	310	1	72	2	
1	с. Долно Новково	100	6	9	3	
1	с. Звездица	500	9	0	3	
1	с. Зелена Морава	516	2	100	4	
2	с. Змейно	130	2	6	1	
2	с. Илийно	456	4	60	6	
2	с. Камбурово	944	12	170	8	
2	с. Кестеново	200	10	35	6	
2	с.Козма Презвитер	404	10	75	10	
2	с. Красноселци	149	2	38	4	
2	с. Могилец	315	2	40	5	
2	с. Обител	704	11	65	13	
2	с. Панайот Хитово	280	5	26	10	
2	с. Паничино	141	4	12	4	
3	с. Петрино	131	2	20	0	
3	с. Плъстина	664	14	125	7	
3	с. Птичево	201	3	16	3	
3	с. Пъдарино	490	9	101	6	
3	с. Първан	269	9	42	7	
3	с. Росица	9	6	10	4	
3	с. Рътлина	292	8	22	4	
3	с. Станец	226	2	1	3	
3	с. Тъпчилешово	43	4	12	4	
3	с. Угледно	136	4	10	2	
4	с. Царевци	44	15	87	13	
4	с. Церовище	692	3	28	5	
4	с. Чернокапци	305	7	50	3	
	ОБЩО:	23348	256	1822	600	537

От данните в таблицата е видно, че през отчетната година са закупени 600 броя пластмасови контейнери с плосък капак 1100л. на обща стойност 295 200.00 лева и 537 броя пластмасови кофи на колела-120 л. на обща стойност 54 129.60 лева.

Организиран са измиването, дезинфекцията и ремонта им, включващ подмяна на пружини, гайки, болтове и др. Всяка година се извършва инспекция на ефикасността на системата и при необходимост се поставят контейнери на нови точки в населените места, а амортизираните се подменят с нови. Ежегодно в План-сметката на Общината се предвиждат средства за закупуване на съдове за БО. За извозване на битовите отпадъци Общината разполага със специализирани автомобили тип ВАРИОПРЕСА, марка „Исузу“ – 4 бр.

Системи за разделно събиране на отпадъци

В град Омуртаг и по-големите населени места е организирано разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали, като е обхванато 61% от населението или 14 276 жители.

Организирането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Омуртаг и обслужването ѝ се осъществява въз основа на договор за сътрудничество от 27.01.2017 г. с организацията по оползотворяване (ОО) „ЕКОПАК България“ АД.

Системата се състои от трицветни пластмасови контейнери (син, жълт и зелен) тип „Иглу“ с обем 1500 л:

СИН КОНТЕЙНЕР

ХАРТИЕНИ КАРТОНЕНИ
ОПАКОВКИ

ЖЪЛТ КОНТЕЙНЕР

ПЛАСТМАСОВИ
И МЕТАЛНИ ОПАКОВКИ

ЗЕЛЕН КОНТЕЙНЕР

СТЪКЛЕНИ ОПАКОВКИ

Местата и броят на контейнерите са определени съобразно броя на жителите в населените места и общината, по данни за населението по настоящ адрес на Главна дирекция „ГРАО“.

Съгласно чл. 24, ал. 1, т.1, от НООО, за населени места с под 50 000 жители се осигурява една дву - или трицветна точка с минимален общ обем на съдовете 3 300 л за всеки 350 жители.

Към момента разделното събиране на отпадъци от опаковки обхваща град Омуртаг и селата Беломорци, Врани кон, Звездица, Камбурово, Обител, Плъстина и Церовище. Налични са общо 43 точки, оборудвани с по три броя съдове (син – за хартия и картон, жълт – за пластмаса и метал, зелен – за стъкло) с общ обем на разположените контейнери в една точка от 4 500л. Разпределението им по населени места е отразено в следващата таблица.

Брой съдове за РСОО по населени места

№	Населено място	Брой жители ¹	Брой съдове за РСОО			Общ обем [л]	Обем на 350 жители [л]
			СИН	ЖЪЛТ	ЗЕЛЕН		
1	гр. Омуртаг	8388	24	24	24	108 000	4 506
2	с. Беломорци	1117	3	3	3	13 500	4 230
3	с. Врани Кон	733	3	3	3	13 500	6 446
4	с. Звездица	755	2	2	2	9 000	4 172
5	с. Камбурово	1 223	4	4	4	18 000	5 151
6	с. Обител	704	2	2	2	9 000	4 474
7	с. Плъстина	664	2	2	2	9 000	4 744
8	с. Церовище	692	3	3	3	13 500	6 828
	ОБЩО:	14 276	43	43	43	193 500	4 744

За посочените населени места, съгласно Наредбата, се изискват 44 точки с по 3 300 л или общ обем 145 200 л. Реално са изградени 43 точки, осигурени с по 4 500 л или общо 129 контейнера с общ обем 193 500 л.

Обслужването на съдовете за РСОО се извършва със специализирана техника от „ЕКОПАК България“ АД. Осигурени са сметосъбиращи камиони с изсипващ механизъм и оборудвани с хидрокран за контейнери тип „Иглу“.

С оглед информирание на гражданите за графика на обслужване, на всеки камион се поставя информационна табела, указваща цвета на контейнерите, които се събират в рамките на деня.

Честотата на извозване на разделно събраните отпадъци от опаковки зависи от годишната норма на натрупване и се договаря с община Омуртаг за населените места, така че да се осигури нормално извозване на събраните отпадъци и да не позволява натрупването и замърсяването на пространствата около контейнерите. Към настоящия момент периодичността на обслужване на различните видове контейнери е следната:

- сини контейнери – веднъж месечно;
- жълти контейнери – веднъж месечно;
- зелени контейнери – един път на шест месеца, при запълване най-малко на половината от контейнерите, с обем на отпадъците над 70% от капацитета на съда.

С цел оптимизация, честотата на обслужване на контейнерите подлежи на промяна при препълване или незапълване на съдовете с отпадъци от опаковки.

Всички отпадъци от системата за разделно събиране на община Омуртаг се предават в сепарираща инсталация за отсортиране на рециклируемите и оползотворими фракции. Площадката се намира на територията на гр. Шумен с оператор „Метарекс“ ООД.

На площадката се извършва сепариране, балиране и временно съхранение на различните видове отпадъци, след което оползотворимите се транспортират до рециклиращи заводи и инсталация за сортиране на стъкло, а битовите – до депо за неопасни отпадъци с цел обезвреждане.

Общото количество на събраните отпадъци от началото на въвеждането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки до последния отчетен период (2017–2025г.) е 85 030 кг, а на предадените за рециклиране/оползотворяване – 63 386 кг или 75%.

Във връзка с организиране на системи за разделно събиране са сключени следните договори:

1. Събиране и оползотворяване на отработени масла Ингаз комерс ЕООД;
2. Събиране и оползотворяване на излезли от употреба батерии и акумулатори с ЕКОБАТЕРИИ АД;
3. Събиране на електрическо и електронно оборудване с ЕЛТЕХРЕСУРС ЕООД;
4. Оползотворяване на излезли от употреба моторни превозни средства с рециклираща компания АД МЕТАЛ ГРУП 2006 ООД, осъществяване покупко-продажба на отпадъци от черни и цветни метали;
5. Система за разделно събиране на опасни битови отпадъци ЕКОСЕЙФ ООД.

Във връзка със сключения договор за разделно събиране на опасни битови отпадъци с фирма ЕКОСЕЙФ ООД проведехме две кампании в гр. Омуртаг. Кампаниите се осъществиха на 14 април и на 3 септември 2025г.

В изпълнение на програмата си за опазване на околната среда, Община Омуртаг се присъедини към националната кампания „Да изчистим България заедно“ на 20 септември 2025г., като организира логистичното обезпечаване и координира доброволческите инициативи на територията на населените места.

Качество на атмосферния въздух

Емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници на територията на Община Омуртаг и област Търговище няма постоянно действащи пунктове за контрол на атмосферния въздух. Най-близката автоматична измервателна станция (АИС) е

разположена на територията на гр. Шумен. Липсата на пункт на Националната мрежа за контрол на качеството на въздуха на територията на общината не дава възможност да се осъществяват постоянни и системни замервания с цел осъществяване на целогодишен контрол на качеството на въздуха. Общината е обхваната за замервания от мобилни автоматични станции.

Тази цел ще се постигне чрез обединени усилия във всички сфери с източници на замърсяване на въздуха - трафик, лоши пътни и тротоарни настилки, отопление на твърди горива и др. емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници.

Стандартите за качество на въздуха се нарушават предимно в града, където източниците на замърсяване са свързани най-често с пътния трафик, промишлеността и др. Най-проблемните замърсители по отношение на човешкото здраве са фините прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2.5) и озон (O₃), следвани от полицикличните ароматни въглеводороди и азотните оксиди (NO_x).

Изводи от анализа на състоянието на качеството на въздуха показват, че прахообразните и газообразните замърсители на атмосферния въздух имат сезонен характер.

Основните групи антропогенни дейности, имащи отношение към замърсяване на атмосферния въздух са:

- Битово отопление – използване на разнообразни видове горива, различни режими на горивния процес и др.;
- Автомобилен транспорт;
- Промислени дейности;
- Строителни и ремонтни дейности
- Други – селско стопанство, съоръжения за съхраняване на отпадъци (депа)
- Емисии от битово отопление
- Емисиите на замърсители от битовото отопление и особено на ФПЧ10 се получават най-вече от изгарянето на твърди горива, особено дърва, но също така и въглища.

Точна оценка на емисиите от битовото отопление за община Омуртаг не може да бъде направена, т.к. няма точна статистика за потреблението на горива от населението, но могат да се отбележат факторите, които водят до високи концентрации най-вече на ФПЧ10, а именно:

- В община Омуртаг процентът на гражданите, които използват твърди горива за отопление е голям, т.к. 65% от населението живее в селата и на територията на общината няма изградени газоразпределителна или топлофикационна мрежа;
- Населението е със сравнително нисък жизнен стандарт, поради което дървата за огрев представляват „предпочитано гориво“ – сравнително евтино за закупуване и потенциално безплатно, ако потребителите си го набавят самостоятелно от горите;
- Използването на влажна дървесина.
- По - голяма част от жилищата и сградите са с ниски енергийни характеристики – без топлоизолация и др., което също увеличава потреблението на горива;
- Емисии от автомобилния транспорт
- Транспортния сектор оказва значително въздействие върху всички компоненти на околната среда с емисиите на изгорелите газове от превозните средства – въглероден оксид и въглероден диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, летливи органични съединения и др.
- В България дизеловото гориво е използвано от близо 50% от всички леки автомобили, в допълнение към автобусите на обществения транспорт, тежкотоварните и лекотоварните автомобили.
- Превозните средства над 15 години представляват почти 63%, а тези над 20 години надхвърлят 30%. В българския автомобилен парк доминират леките автомобили – над 70% спрямо останалите видове превозни средства. По отношение на тях възрастовата структура е дори още по-притеснителна – близо 70% са над 15 г., от които повече от половината са над 20 г. Емисиите им на ФПЧ10 са много по-високи от тези на по-новите Евро модели, които разполагат с устройства за контрол на емисиите, монтирани на изпускателните им системи, каталитични конвертори и филтри за твърди частици (DPF).

- Емисии от механично триенена автомобилните гуми в пътното платно и триене между спирачните накладки на спирачната уредба. Това е основният механизъм за производство на прахови частици. Тези емисии се влияят в голяма степен както от състоянието на пътната инфраструктура, така и от трафика. Относителният им дял при формиране на емисиите от ФПЧ10 може да се приеме за пренебрежимо малък.
- Ресуспендиране на прах от пътните платна при движението на МПС. Това са отложени наноси по пътните настилки (най-често почва, пясък и др. несвързани твърди частици), попаднали върху пътното платно по различни начини. Относителният дял на този суспендиран прах върху общите емисии на ФПЧ10 от автотранспорта е значителен.
- Емисии от промишлени дейности
- На територията на община Омуртаг развиват дейност предприятия от различни отрасли, голяма част от които използват местната суровинна база:
 - Лека промишленост;
 - Хранително-вкусовата промишленост;
 - Строителство;
 - Дървообработващата промишленост и др.

През 2025 г. най-голям е броя на фирмите, които са ангажирани с търговия, ремонт на автомобили (с дял от 53,8 %). На следващо място се нареждат секторите на ресторантьорството и транспорт, складиране и пощи с по (8,2 %), преработващата промишленост (7,4 %) и селско и горско стопанство (6,5 %).

Влиянието на промишлените източници върху концентрациите на замърсители в атмосферния въздух в община Омуртаг може да се определи като локално и слабо.

Програмата за мониторинг през месец септември 2025 година бяха извършени измервания на шума на определените 15 пункта на територията на град Омуртаг.

В Община Омуртаг периодично се извършват измервания на шума в определени места като:

- 1.Пунктове върху територии, прилежащи към улици с интензивен трафик 6)
- 2.Пунктове върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони (4).
- 3.Пунктове върху територии, подлежащи на усилен шумозащита - жилищни зони и територии(5).

Извършените измервания показват, че допустимите шумови нива през тази година са превишени в 7 броя от пунктовете в гр. Омуртаг, което представлява 46.66 % от общия брой контролирани зони.

Най – високи средни шумови нива са измерени в групата на пунктовете, намиращи се на улици с интензивен трафик, като във всеки от тях е превишена допустима норма от 60 ДБА. Пунктовете, в които се отчитат по сериозно отклонение от граничните стойности са следните:

- Ул. „Цар Освободител”- пункт №1- 64,4 ДБА;
- Ул. „Цар Освободител”- пункт № 2 – 65,3 ДБА;
- Ул. „Генерал Тотлебен”- 65,0 ДБА;

Високите шумови нива, регистрирани на тези улици са вследствие на техническото състояние на превозните средства, интензивността и скоростта на движение, недобрата пропускателна способност на транспортната мрежа, особено в центъра на града, състоянието и вида на пътната настилка.

Във втората група на пунктовете, намиращи се в зони на промишлени източници на шум (производствено-складови територии) допустимите нива на шум са 70 ДБА. Измерените шумови нива варират от 50.3 ДБА до 62.1 ДБА. Тук превишаване на граничната стойност няма, но обектите на източници на шум са разположени в жилищни зони, което води до повишаване на шумовия фон сградите и акустичния дискомфорт на гражданите.

С най ниски стойности на среди шумови нива са групата на пунктовете, подлежащи на усилен шумозащита:

- Ул. „Трапезица“ – 50.7 ДБА

➤ Ул. „Драгоман“ – 49.9 ДБА

За жилищните квартали на граничните стойности на шум са 55 ДБА. Тук поредна година няма превишаване на нормите, което се подчертава като добра тенденция.

Към третата група спадат и зоните за лечебни заведения, научно-изследователска дейност, паркове и санаториуми, където допустимите норми са 45 ДБА. Тук и трите пункта превишават граничната стойност. Това е вследствие на минимално отстояние на сградите от пътните трасета, липсата на достатъчно места за паркиране, което затруднява трафика на МПС. Необходимо е да бъдат взети допълнителни мерки за саниране и направено подходящо озеленяване с цел екраниране на шума в сградите подлежащи на усилен шумозащита като МБАЛ.

Резултатите от мониторинга на шума на град Омуртаг показват, че създадена акустична обстановка не е променена значително от установената такава в последните 19 години. През 2025 година 46.66% от контролните пунктове измерени еквивалентни нива на шум надвишават граничните стойности. Запазва се утежнява акустичен климат в зони с приоритетна шумова защита, като детски, лечебни и учебни заведения. Завишено на шумовите нива е свързано с натовареността на пътния трафик, както и недостатъчна пропускателна способност на пътната мрежа, влошено пътнo покритие, минимално разстояние между сградите и пътните платна, затруднения трафика на МПС, особено в летния период.

Политика по управление на води

Държавната политика по управление на водите цели постигане и поддържане на добро състояние на всички подземни и повърхностни води, както и ограничаване на вредните въздействия върху човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност.

Политиката по управление на водите е насочена към:

- разработване и прилагане на Планове за управление на речните басейни като основен планов документ за интегрирано управление на водите;
- осигуряване на достатъчно по количество и с необходимото качество вода за нуждите на населението, икономиката и екосистемите – непрекъснатост на водоподаването
- контрол на заустванията на отпадъчните води и развитие на системата за мониторинг;
- намаляване на неблагоприятните климатични въздействия – оценка на заплахата и риска от наводнения, определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения, разработване и изпълнение на Планове за управление на риска от наводнения, с предприемане на конкретни превантивни и защитни мерки и мерки за подготвеност на компетентните органи и населението;
- финансиране на устойчиви инвестиции в екологична ВиК инфраструктура.

Управлението на водите се осъществява в съответствие със законодателството на Европейската общност и националното законодателство:

- Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за водите и подзаконовите нормативни актове;
- Националните стратегически и планови документи.

По отношение на управлението на водите община Омуртаг попада в обхвата на контролна дейност и мониторинг на Регионална инспекция по околна среда и води (РИОСВ), гр. Шумен, Басейнова дирекция „Черноморски район“ (БДЧР) с център на управление гр. Варна и Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР) с център на управление гр. Плевен.

Контролираният от РИОСВ-Шумен район включва територията на Област Шумен и Област Търговище, част от два водосборни басейна – Дунавски и Черноморски.

Водата за питейно-битови цели в община Омуртаг се осигурява предимно от подземни водоизточници. Основният водоизточник за района е карстов извор, намиращ се до с. Кипилово, общ. Котел, на 45 км южно от град Омуртаг.

Качеството на водите се контролира по съвместна Програма за мониторинг на „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Търговище и Регионална здравна инспекция (РЗИ), гр. Търговище. Дейностите по водоснабдяването на населените места в община Омуртаг се осъществяват от „Водоснабдяване и канализация“ ООД – Търговище, което поддържа и стопанисва водопроводната мрежа, изградените шахтови и тръбни кладенци и сондажи.

През 2025 година продължиха дейностите по изграждане и рехабилитация на водопроводната мрежа в град Омуртаг и населените места на общината.

- Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на гр. Омуртаг- II етап-средна зона, гр. Омуртаг
- Актуализация на технически проект за обект: реконструкция на водопроводна мрежа по ул. Цар Освободител, гр. Омуртаг, от кръстовище с републикански път II-48 до кръстовище с ул. Хан Аспарух, Омуртаг
- Рехабилитация/реконструкция на водопроводна мрежа на с. Камбурово, с. Камбурово
- Реконструкция на участък от тласкателен водопровод от пи с ид.32620.11.16 до напорен водоем Илийно с дължина 1084 м. и вътрешна водопроводна мрежа по ул. Витоша от о.т.66 до о.т.75 и ул. Бузлуджа от о.т.11 до о.т.84 с дължина 1210,80 м., с. Илийно, с. Илийно
- Изготвяне на инвестиционен технически проект - реконструкция на довеждащ водопровод от рш (Долна Хубавка) до с. П. Хитово включително разработване на съпътстващ подробен устройствен план - парцелиран план(пуп-пп), с. Панайот Хитово
- Изготвяне на инвестиционен проект за обект: реконструкция на водопроводната мрежа на ул. Васил Левски (от о.т.161 до о.т.163, вкл. и отклонение на ул. Васил Левски от о.т.162 до о.т.160 и на 15м. след нея) находящ се в гр. Омуртаг и упражняване на авторски надзор по време на строителството, Омуртаг
- Изготвяне на инвестиционен проект за обект: реконструкция на водопроводната мрежа на улица Любен Каравелов (от о.т.163 до кръстовището с ул. Търновска)-находящ се в гр. Омуртаг и упражняване на авторски надзор по време на строителството, Омуртаг.

Опазване на лечебните растения

Лечебните растения са изключително ценен природен ресурс, поради което опазването им е приоритет на цялото общество. Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаващите от тях билки се урежда със Закона за лечебните растения (Обн., ДВ, бр. 29 от 7.04.2000 г.).

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

В обхвата на Закона за лечебните растения е включен списък с лечебните растения, които подлежат на контрол и опазване (Червен божур (*Raeonia peregrina*), Зърнастец елцовиден (*Frangula alnus*), Лечебна иглика (*Primula veris*), Кисел трън (*Berberis vulgaris*), Лазаркиня (*Galium odoratum*), Лудо биле (*Atropa belladonna*), Ранилист лечебен (*Betonica officinalis*), Решетка безстълена (*Carlina acanthifolia*), Катраника (*Artemisia alba*) и Шапиче (*Alchemilla vulgaris* complex)). Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция.

Специалният режим обхваща:

- забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища;

- определяне на годишно допустимо за събиране количество билки по райони или находища;
- разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

Специалният режим се определя ежегодно до 15 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“.

За опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие от лечебни растения общината има раздел за „Лечебни растения” към „Общинската програма за опазване на околната среда”.

През 2025 година на територията на общината са направени текущи проверки за състоянието на защитените естествени находища от лечебни растения, които подлежат контрол и опазване. С РИОСВ са осъществени периодичен контрол на билкови съгласителни пунктове за спазване на изискванията на закона за лечебните растения. Териториите с природозащитна стойност са включени с цялостната схема за устойчиво развитие на Община Омуртаг, като са защитените зони са Натура 2000 като част от потенциала на общината.

През годината са издадени заповеди на Кмета на Община Омуртаг относно забраната за бране, продажба и изкупуване на билки от защитени растения видове под специален режим и за забрана за бране на липов цвят и нанасянето на повреди на клоните на липовите дървета (Заповед № 84/14.02.2025 г. и Заповед № 342/04.06.2025 г.). Със заповедите са запознати всички кметове и кметски наместници на населените места. През 2025 г. няма издадени разрешителни за бране на билки от естествени находища.

Озеленяване и поддържане на чистотата в обществените терени

С приемането на изменение и допълнението на Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Омуртаг се постига спазване на принципите, заложи в Закона за опазване на селскостопанското имущество - по-голяма организация при изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Омуртаг.

По дейността е извършено озеленяване, поддържане и косене на тревни площи и градинки в населените места на общината.

Въз основа на извършения преглед на изпълнението на Програмата за опазване на околната среда през 2025 г. може да се направи извод, че община Омуртаг провежда последователна и комплексна политика, насочена към подобряване състоянието на всички основни компоненти на околната среда и повишаване качеството на живот на населението.

Реализацията на предвидените дейности обхваща широк спектър от мерки, включително управление на отпадъците, като неразделна част от програмата, както и действия по подобряване качеството на атмосферния въздух и ограничаване на шумовото натоварване, поддържане и разширяване на зелените площи, опазване на лечебните растения и устойчиво управление на водите. В този контекст Програмата за управление на отпадъците, разработена на основание на Закон за управление на отпадъците, допринася съществено за постигане на екологичните цели на общината.

Изготвил: *Мехмед Палазов - гл. експерт „ЕУО”*